Receb, Şaban ve Ramazan aylarında oruç tutmaya adayan ama işinden dolayı buna gücü yetmeyen kimse

﴿ نذر أن يصوم رجب شعبان ورمضان ولا يستطيع بسبب عمله ﴾

[Türkçe — Turkish — تركي]

Muhammed Salih el-Muneccid

Terceme : Muhammed Şahin

Tetkik : Ali Rıza Şahin

2010 - 1431

islamhouse.com

﴿ نذر أن يصوم رجب شعبان ورمضان ولا يستطيع بسبب عمله ﴾

« باللغة التركية »

محمد صالح المنجد

ترجمة: محمد مسلم شاهين

مراجعة: علي رضا شاهين

2010 - 1431

islamhouse.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

Soru:

Ben, Allah Teâlâ diler de Mukaddes Belde Mekke-i Mükerreme'ye ulaşırsam ve Beytullah'ı ziyâret edersem, üç ayları; Receb, Şaban ve Ramazan'ı oruç tutmaya nezr ettim (adadım). Allah'a hamd olsun bu farzımı edâ ettim. Fakat çalıştığım işimin şartlarından dolayı orucu tamamlayamadım.

Bunun yerine her hafta Pazartesi ve Perşembe günleri oruç tutsam bu adağımın yerine geçer mi?

Orucun arka arkaya tutulması şart mıdır?

Oruç tutmaya gücüm yetmiyorsa, bunun yerine keffâret verebilir miyim?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah Teâlâ'ya mahsustur.

Öncelikle şuna dikkat çekmeliyiz: İnsanın kendisine bir şeyi nezr etmesi gerekmez.

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bundan yasaklamış ve bu konuda şöyle buyurmuştur:

((إِنَّ النَّذْرَ لَا يُقَدِّمُ شَيْئًا وَلَا يُؤَخِّرُ، وَإِنَّمَا يُسْتَخْرَجُ بِالنَّذْرِ مِنَ الْبَخِيلِ.))

[رواه البخاري]

"Şüphesiz ki adak (nezir)**, olacak bir şeyi ne öne alır, ne de geriye bıraktırır. Ancak onunla cimriden mal çıkarılmış olur."**[1]

İnsanın adakta bulunmaması (nezr etmemesi) gerekir. İnsanın, nezr etmeksizin Allah Teâlâ'ya taatleri ve O'nun rızâsına yaklaştıran amelleri vesile kılması gerekir.İnsanın, Allah Teâlâ'nın, şer'î bir delille farz kıldığından başka bir şeyi kendisine gerekli kılmamalıdır. İnsanın kendisini zor duruma sokmasına, şer'î bir delille kendisine farz olmayan oruç veya herhangi bir ibâdeti yüklenerek ağır bir yükü yüklenmesine, sonra da sıkıntıya düşüp bu sıkıntılı durumdan kurtulmak için kendisine bir çıkış yolu aramasına gelince, işin başında

[1] Buhârî

bundan sakınması ve nezr etmemesi gereken bir durumdur. Fakat nezr edip nezre karar verirse, -ki bu, taat olan bir nezirdir- insanın bu nezrini yerine getirmesi gerekir.

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

((مَنْ نَذَرَ أَنْ يُطِيعَ اللهَ فَلْيُطِعْهُ، وَمَنْ نَذَرَ أَنْ يَعْصِيَهُ فَلَا يَعْصِهِ.))

[رواه البخاري]

"Kim, Allah'a itaat etmeye nezr ederse hemen itaat etsin.Kim de Allah'a isyan etmeye nezr ederse, sakın isyan etmesin."[1]

Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿ يُوفُونَ بِٱلنَّذۡرِ وَيَخَافُونَ يَوۡمٗا كَانَ شَرُّهُۥ مُسۡتَطِيرٗا ﴿٧﴾ ﴾ [سورة الإنسان الآية: 7]

"Onlar, (Allah'a itaat olan) adağı yerine getirirler ve şerri yaygın (zararı büyük) olan bir günden (kıyâmet gününden) korkarlar."[2]

Yine şöyle buyurmuştur:

﴿ وَمَآ أَنفَقۡتُم مِّن نَّفَقَةٍ أَوۡ نَذَرۡتُم مِّن نَّذۡرٖ فَإِنَّ ٱللَّهَ يَعۡلَمُهُۥۗ وَمَا لِلظَّٰلِمِينَ مِنۡ أَنصَارٍ ﴿٢٧٠﴾ ﴾ [سورة البقرة الآية: 270]

"Nafakadan (Allah yolunda) ne harcadınız ise veya adaktan ne adadınızsa, şüphesiz ki Allah onu bilir. (Maldaki Allah'ın hakkını vermeyen zâlimdir.) Zulmedenlerin de (onları Allah'ın azabından kurtaracak) hiç yardımcıları yoktur."[3]

Yine şöyle buyurmuştur:

﴿ ثُمَّ لۡيَقۡضُواْ تَفَثَهُمۡ وَلۡيُوفُواْ نُذُورَهُمۡ وَلۡيَطَّوَّفُواْ بِٱلۡبَيۡتِ ٱلۡعَتِيقِ ﴿٢٩﴾ ﴾

[سورة الحج الآية: 29]

---

[1] Buhârî
[2] İnsan Sûresi: 7
[3] Bakara Sûresi: 270

"**Sonra** (hacılar tırnaklarını keserek ve saçlarını tıraş ederek bedenlerindeki biriken kirlerini) **gidersinler** (ve ihramlarından çıksınlar), **adaklarını yerine getirsinler ve Beyt-i Atîk'i** (Beytullah'ı) **tavaf etsinler."**[1]

Bir insan, Allah Teâlâ'ya taati nezr ederse,onu yerine getirmesi kendisine vâcip olur. Çünkü o şeyi kendisi nefsine gerekli kılmıştır. Bundan dolayı o şeyi yerine getirmesi gerekir.

Yukarıdaki soruyu soran bayanın zikrettiği, üç ayları, Receb, Şaban ve Ramazan'ı nezr etmesine gelince, Ramazan ayını tutması, zaten şer'î bir delille kendisine farzdır. Dolayısıyla Ramazan'ı nezr etmesi, iki yönden farz olmuştur:

1. Şer'î bir delille farz olmuştur.

2. Nezir ile farz olmuştur ki bu orucun da mutlaka tutulması gerekir.

Receb ve Şaban orucuna gelince, bu orucu tutması kendisine nezir ile vâcip olmuştur.

Bu kadının Receb, Şaban ve Ramazan'ı tutmayı nezr ettiği sürece bu orucu tutması gerekir. Çünkü bu, taat olan bir nezirdir. Eğer belirli bir yılda oruç tutmayı nezr etmiş ve 'şu yılın Receb ve Şaban ayında' diye belirtmiş ise, Receb ve Şaban'ı, belirtmiş olduğu yılda tutması gerekir.Yok eğer Receb ve Şaban ayında nezr etmiş ama yılını belirtmemiş ise, Receb ve Şaban ayını dilediği yıllarda tutabilir.

Sözün özü:

Soruyu soran bu kimsenin, -kendisine zor ve meşakkatli gelse bile- bu nezir orucunu tutması gerekir. Çünkü kendisi bu orucu nefsine gerekli kılmıştır. Oruç tutmaya gücü yettiği sürece -kendisine zor gelse bile- bu orucu tutması gerekir. Sorusunda zikrettiği gibi, her hafta Pazartesi ve Perşembe günleri oruç tutarsa, Receb ve Şaban orucunun yerine geçmez. Receb, Şaban ve Ramazan aylarında mutlaka oruç tutması gerekir. Bunun yerine keffâret vermesi (yoksulu doyurması) da geçerli olmaz. Çünkü kendisine zor gelse bile bu orucu tutmaya gücü yetmektedir.

Eğer Receb ile Şaban aynı yılda arka arkaya iki ayı kastetmiş ise, bu iki ayı arka arkaya tutması gerekir. Yok eğer Receb ayını herhangi bir yılda, Şaban ayını da başka bir yılda tutmayı kastetmiş ise, Receb ayını bir yılda, Şaban ayını da başka bir yılda tutmasında bir sakınca yoktur."[2]

---

[1] Hac Sûresi: 29

[2] Mecmû'u Fetâvâş-Şeyh Salih el-Fevzân; c: 1, s: 98.